

Η τραγική ιστορία των αναβολικών **Αθλήτριες με... προχωρημένη τριχοφυΐα και βαριά φωνή!**

Του Κώστα Μπογδανίδη

Πριν από μερικά χρόνια ξέσπασε ένα από τα μεγαλύτερα σκάνδαλα ντόπινγκ στην ιστορία του αθλητισμού. Ήταν η περίπτωση της Ανατολικογερμανίδας Χάιντι Κρίγκερ, πρωταθλήτριας Ευρώπης στη σφαιροβολία.

Οι πάντες σοκάρονται όταν μαθαίνουν ότι η Κρίγκερ ωθείται σε εγχείρηση αλλαγής φύλου εξαιτίας της πληθώρας των αναβολικών που αναγκάστηκε να πάρει από την ηλικία των 12 ετών. Η Κρίγκερ είναι μια από τις πολλές περιπτώσεις αθλητριών που έπесαν "θύματα" των Γερμανών αθλητών, εμφανίζοντας αυξημένη τριχοφυΐα και βαριά φωνή από τις ορμόνες.

Δυστυχώς για την ιστορία του παγκόσμιου (πρωτ)αθλητισμού η υπόθεση της Κρίγκερ δεν είναι η μοναδική. Και σίγουρα δεν είναι η χειρότερη -μέχρι και θάνατοι αθλητών έχουν συμβεί. Πιο χαρακτηριστική είναι η υπόθεση της Φλόρενς Γκρίφιθ Τζόνσον, της Αμερικανίδας σπρίντερ με τους...ανδρικούς χρόνους που πέθανε ξαφνικά. Θεωρείται "καραμπινάτη» περίπτωση αθλήτριας που έκανε χρήση αναβολικών, αλλά δεν πιάστηκε ποτέ ντοπαρισμένη στους ελέγχους. Κι όπως θα έλεγε και ο Χρήστος Τζέκος, ντοπαρισμένος αθλητής είναι αυτός που πιάνεται ντοπαρισμένος... Αλλά πραγματικά η χρήση αναβολικών ή διάφορων ουσιών είναι τόσο παλιά όσο και οι αγώνες; Ναι, από την στιγμή που οι αγώνες μυθοποιήθηκαν και ο νικητής είχε αποκτήσει προνόμια που κανένας άλλος από τους συμπολίτες του δεν είχε...

Η χρήση τέτοιων ουσιών ξεπέρασε κάθε προηγούμενο στους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες και πιο πολύ μετά το δεύτερο μισό του εικοστού αιώνα, όταν και η επιστήμη έκανε άλματα.

Η ονομασία της ντόπας προέρχεται από ένα διεργετικό ποτό της Νοτίου Αφρικής, του οποίου βάση ήταν εκχύλισμα καρπών του φυτού κόλα μαζί με οινόπνευμα. Μόνο που η πρώτη επίσημη καταγεγραμμένη περίπτωση «ντοπαρισμένου» αθλητή συνέβη πριν τους αγώνες του 1896! Και ήταν ο θάνατος ενός Αγγλου ποδηλάτη που λάμβανε μέρος σε αγώνα από το Μπορντό στο Παρίσι το 1886...

Το περίεργο είναι ότι ενώ ο έλεγχος για χρήση φαρμακευτικών ουσιών στα άλογα που έπαιρναν μέρος σε ιπποδρομικούς αγώνες εφαρμόζεται ήδη από το 1910 η αντιμετώπιση των ουσιών στους αθλητές η απαγόρευση, οι έλεγχοι και η τιμωρία των παραβατών ξεκίνησαν μόλις στα μέσα της δεκαετίας του 1960.

Στην πραγματικότητα η ανάδειξη των αναβολικών σε πρόβλημα και οι ενέργειες αντιμετώπισής του δεν ξεκίνησαν από τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή ή από κάποιο διεθνή αθλητικό οργανισμό, αλλά από το Συμβούλιο της Ευρώπης το 1963, όταν για πρώτη φορά υιοθετήθηκε ένας ορισμός του τι συνιστά η χρήση αναβολικών. Το 1965 έγινε ο πρώτος έλεγχος αθλητών στον ποδηλατικό γύρο της Γαλλίας. Η ΔΟΕ υιοθέτησε τον ορισμό των αναβολικών που είχε παραχθεί από το Συμβούλιο της Ευρώπης, καθώς και την πρακτική του ελέγχου των αθλητών, ο οποίος εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στους Χειμερινούς Ολυμπιακούς Αγώνες του 1968, που έγιναν στο Μεξικό, όχι όμως και στους Θερινούς Αγώνες της ίδιας χρονιάς. Έτσι, ο έλεγχος στους Θερινούς Αγώνες εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στο Μόναχο το 1972. Εκεί οι έλεγχοι σχεδόν τριπλασιάστηκαν στη διάρκεια των Αγώνων και ανιχνεύτηκαν επτά περιπτώσεις παράνομης χρήσης αναβολικών. Συγκεκριμένα, εντοπίστηκε η χρήση αμφεταμίνης ή εφεδρίνης σε αθλητές της άρσης βαρών, του τζούντο, της κολύμβησης, της καλαθοσφαίρισης και της ποδηλασίας. Έκτοτε, και με μοναδική εξαίρεση τους Αγώνες της Μόσχας (1980), όταν κανείς αθλητής...δεν βρέθηκε "θετικός" στον έλεγχο για τη χρήση αναβολικών, σε κάθε ολυμπιακή διοργάνωση προστίθενται νέα περιστατικά χρήσης.

Το 1976 ανιχνεύτηκαν απαγορευμένες ουσίες σε έντεκα αθλητές, εννιά αρσιβαρίστες, έναν αθλητή σκοποβολής και έναν αθλητή στίβου. Το 1984 ο αριθμός των ντοπαρισμένων αθλητών στους Ολυμπιακούς Αγώνες ανήλθε στους δώδεκα: πέντε αρσιβαρίστες, τρεις αθλητές στίβου, δύο αθλητές βόλεϊ, ένας σκοπευτής και ένας ιστιοπλόος. Τέσσερα χρόνια αργότερα, στη Σεούλ (1988), ο τελικός των 100 μ. στίβου οδήγησε στο πλέον εντυπωσιακό περιστατικό χρήσης αναβολικών στην ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων με τον Καναδό Μπεν Τζόνσον.

Στη Βαρκελώνη το 1992 πραγματοποιήθηκαν περίπου 1.900 έλεγχοι για χρήση αναβολικών στη διάρκεια

των Αγώνων και εντοπίστηκαν πέντε περιστατικά χρήσης απαγορευμένων ουσιών και συγκεκριμένα τέσσερις αθλητές στίβου και ένας βολεμπολίστας. Στην Ατλάντα το 1996 έγιναν σχεδόν 2.000 έλεγχοι και βρέθηκαν μόνο δύο περιστατικά χρήσης αναβολικών, ενώ επτά ακόμη περιστατικά διαπιστώθηκαν στους Αγώνες του 2000, από τα οποία τα πέντε αφορούσαν αθλητές που είχαν κατακτήσει ολυμπιακό μετάλλιο.

Ωστόσο, το πλέον πολύκροτο περιστατικό χρήσης απαγορευμένων ουσιών στο Σίδνεϊ αφορούσε τον Αμερικανό σφαιροβόλο Χάντερ, παγκόσμιο πρωταθλητή στο αγώνισμα το 1999 και σύζυγο της Μάριον Τζούντς, της πλέον δημοφιλούς αθλήτριας στίβου των ΗΠΑ. Ο Χάντερ ταξίδεψε στην Αυστραλία, όμως η αποκάλυψη των αποτελεσμάτων από τους ελέγχους στους οποίους είχε υποβληθεί τους μήνες που προηγήθηκαν των Αγώνων δεν του επέτρεψαν να συμμετάσχει σε αυτούς. Η περίπτωση του δεν ήταν η μοναδική, καθώς πολλοί άλλοι αθλητές, ιδίως Ρουμάνοι και Βούλγαροι αρσιβαρίστες, εμποδίστηκαν να λάβουν μέρος. Μάλιστα, τα αποτελέσματα των ελέγχων που είχαν πραγματοποιηθεί στους αθλητές των ομάδων αυτών τη χρονιά των Αγώνων έθεσαν ζήτημα συνολικού αποκλεισμού των χωρών τους από το άθλημα της άρσης βαρών.

Η ΕΞΕΛΙΞΗ

Από το 1972 τόσο ο ορισμός, όσο και η αντιμετώπιση των αναβολικών μεταβάλλονται διαρκώς, ακολουθώντας τις επιστημονικές εξελίξεις στους χώρους της χημείας, της φαρμακευτικής και της βιολογίας (γενετική) και τη συνακόλουθη παρασκευή νέων βοθημάτων.

Η πρώτη σημαντική εξέλιξη που συνέδεσε τις ανακαλύψεις αυτών των επιστημονικών κλάδων με τον αθλητισμό ανάγεται στη δεκαετία του 1930, όταν τα στεροειδή αναβολικά έκαναν την εμφάνισή τους ως φάρμακα. Η χρήση των στεροειδών για θεραπευτικούς λόγους συνεχίζεται έως σήμερα, με νέα φάρμακα και εφαρμογές (π.χ. στην αντιμετώπιση του AIDS). Η χρήση των ουσιών αυτών έκανε τους αθλητές ταχύτερους, δυνατότερους και ανθεκτικότερους τόσο στο διάστημα της προετοιμασίας τους, όσο και στους αγώνες.

Η διάδοση αυτών των ουσιών μεταπολεμικά, και ιδίως από τη δεκαετία του 1950, σε συνδυασμό με τα εντυπωσιακά αποτελέσματα που προκαλούσαν στις επιδόσεις των αθλητών, ανέτρεψαν τα δεδομένα του ανταγωνισμού και ανέδειξαν τα αναβολικά σε πρόβλημα. Ασφαλώς αυτά αναπτύχθηκαν εξαιτίας του έντονου αθλητικού ανταγωνισμού. Το φαινόμενο συνδέεται ωστόσο και με τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά επακόλουθα της νίκης τόσο από την πλευρά των αθλητών, καθώς οι νίκες και τα ρεκόρ μεταφράζονται σε άμεσα και έμμεσα χρηματικά ανταλλάγματα, κοινωνική αναγνώριση και κύρος, όσο και από την πλευρά των κρατών, που επενδύουν στις νίκες των αθλητών τους οφέλη στο πεδίο της εσωτερικής και της διεθνούς πολιτικής. Είναι προφανές ότι από τη δεκαετία του '50 οι νίκες των αθλητών των ΗΠΑ και της ΕΣΣΔ αποτέλεσαν μια από τις όψεις του ανταγωνισμού των δύο χωρών (και των πολιτικών συστημάτων που ενσάρκωναν) στη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου. Με τον ίδιο τρόπο χρησιμοποιήθηκαν οι νίκες των αθλητών των δύο γερμανικών κρατών (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, Λαϊκή Δημοκρατία της Γερμανίας). Πάντως αν και αυτές οι χώρες είναι μεταξύ εκείνων που θεωρήθηκαν «θερμκήπιο» αναβολικών, «οι αθλητές τους δεν υπερεκπροσωπούνται στις διαπιστευμένες περιπτώσεις χρήσης απαγορευμένων ουσιών στους Ολυμπιακούς Αγώνες». Υπήρξαν πιο ηχηρά ονόματα με πρώτο πάντα του Τζόνσον....

ΤΑ... ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΑ

Σήμερα πιάνονται οι ντοπαρισμένοι; Η αυξητική ορμόνη, το περίφημο hGH, είναι το «κόλπο γκρόσο» ενάντια στους ελέγχους. Αναπτύσσεται φυσιολογικά στον οργανισμό και δεν ανιχνεύεται. Και οι παρενέργειές της είναι «κωμικοτραγικές, μακράν το σαγόνι, τα δάχτυλα», αλλά και τραγικές, αφού επηρεάζονται ζωτικά όργανα!

Οι ουσίες που η χρήση τους χαρακτηρίζεται παράνομη για τους αθλητές, σε γενικές γραμμές διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

- Διεγερτικά, όπως η αμφεταμίνη, η κοκαΐνη και η εφεδρίνη. Επιδρούν στο κεντρικό νευρικό σύστημα και αυξάνουν περιστασιακά την ανταγωνιστικότητα του χρήστη. Είναι αρκετά διαδεδομένη η χρήση τους σε όλα τα αθλήματα και ιδίως σε εκείνα που απαιτείται διαρκής ετοιμότητα, όπως η ξιφασκία και τα ομαδικά αθλήματα με μπάλα.

- Ναρκωτικά αναλγητικά, όπως η κοδεΐνη, η μορφίνη, η ηρωίνη. Παρ' ότι δεν έχει διακριβωθεί το είδος της "ευεργητικής" τους επίδρασης σε κάποιο άθλημα, θεωρείται ότι χρησιμοποιούνται από τους αθλητές για να ξεπεράσουν τους πόνους που προκαλούν οι τραυματισμοί.

- Διουρητικά. Οι ουσίες που περιλαμβάνονται στην κατηγορία αυτή βοηθούν στην αποβολή μεγαλύτερης ποσότητας υγρών και αλάτων από τον οργανισμό. Για το λόγο αυτό είναι ιδιαίτερα "δημοφιλείς" σε αθλήματα στα οποία οι διαγωνιζόμενοι ταξινομούνται ανά αγώνισμα με βάση το σωματικό τους βάρος (π.χ. άρση βαρών, πυγμαχία, πάλη, τζούντο).

- Β-Αναστολείς. Η δράση τους επικεντρώνεται στη μείωση της πίεσης του αίματος, των σφυγμών της καρδιάς και, συνακόλουθα, στη μεταβολή της αδρεναλίνης στον οργανισμό. Έτσι, οι ουσίες αυτές προτιμώνται από αθλητές που επιδιώκουν την ευστάθεια και την αυτοσυγκέντρωση, όπως για παράδειγμα απαιτείται στις καταδύσεις και στα σκοπευτικά αθλήματα.

- Στεροειδή αναβολικά και τεστοστερόνη. Αυξάνουν τη μυϊκή μάζα των αθλητών και συνεπώς τη δύναμή τους. Ως αποτέλεσμα, αυτή η κατηγορία αναβολικών εντοπίζεται ιδίως μεταξύ των αθλητών εκείνων που εξειδικεύονται σε αγώνες ταχύτητας, δύναμης και αντοχής, όπως για παράδειγμα πολλά από τα αγωνίσματα του στίβου, η κωπηλασία, η κολύμβηση, η άρση βαρών.

- Ερυθροποιητίνη. Πρόκειται για ουσία που αυξάνει τις ποσότητες του οξυγόνου στο αίμα, βελτιώνοντας έτσι τις επιδόσεις έως και 15%, ιδίως σε αθλήματα όπως η ποδηλασία, η κολύμβηση, η κωπηλασία και οι δρόμοι μεγάλων αποστάσεων στο στίβο.

- Ανθρώπινη αυξητική ορμόνη. Βοηθά στην αύξηση της μάζας και στην ενίσχυση των μυών, των συνδέσμων και των οστών και είναι ιδιαίτερα "δημοφιλής" στους αθλητές του στίβου και της κολύμβησης.

Εκείνο φυσικά που πρέπει να σημειώσουμε είναι ότι κάθε φορά στη λίστα προστίθενται και νέες ουσίες αφού τα χημικά εργαστήρια ολοένα και παράγουν πιο «έξυπνα» αναβολικά που απαγορεύονται αφού περάσει μία Ολυμπιάδα!

<http://www.patris.gr/articles/40615/9533?PHPSESSID=>